

Raadsvragen

2020-066319 Beantwoording van de schriftelijke vragen, gesteld door de fractie Gemeentebelangen Den Helder, over de pilot resocialisatiebudget.

Aan de leden van de Gemeenteraad

Op 6 november 2020 heeft de fractie Gemeentebelangen Den Helder onder verwijzing naar artikel 36 van het reglement van orde voor de vergaderingen van de raad, de navolgende vragen gesteld over de pilot resocialisatiebudget. Het antwoord vindt u onder de vraag.

Inleidend:

Wij informeren u graag, voorafgaande aan de beantwoording van uw vragen, over de aanleiding voor onze deelname aan het experiment op 1 januari 2019.

De rijksoverheid, met name het ministerie van BZK, toonde belangstelling en interesse voor het initiatief van GGZ-NHN. Dit initiatief werd in 2017 ontwikkeld, de ministeries van J&V en SOZAWA sloten erbij aan. In de kern bestaat het GGZ-initiatief eruit dat een groep mensen met een forensisch-psychiatrische achtergrond gedurende langere tijd meer bestedingsruimte krijgt zonder dat daaraan voorwaarden worden verbonden. BZK steunde dit initiatief vanuit de wens om via innovatieve projecten te kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van meer mogelijkheden van inkomensverstrekking. In een aantal grotere steden werden met dit doel al experimenten opgezet en uitgevoerd.

GGZ-NHN zocht in haar werkgebied naar gemeenten die bereid waren hun initiatief mede te dragen. De innovatiemanager van BZK legde uiteindelijk de verbinding tussen GGZ-NHN en ons.

Den Helder 'scoort' al decennia lang in negatieve zin afwijkend van landelijke gemiddelden als het gaat om schooluitval, opleidings- en inkomensniveau, schulden, arbeidsdeelname, criminaliteit, dak- en thuisloosheid, geweld achter de voordeur, gebruik van 'temptation goods' enz. De site "Waar staat je gemeente" geeft inzicht in de feitelijke procentuele afwijkingen.

Vanuit de notie "als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg" en het belang om verandering in gang te zetten, was er een positieve houding tegenover de vraag van GGZ-NHN om deel te nemen aan het experiment waarbij aan een selecte en in omvang gesloten groep inwoners gedurende langere tijd een regelvrij en stabiel verhoogd inkomen wordt verstrekt.

Het experiment wordt uitgevoerd door GGZ-NHN en wordt ondersteund door 3 ministeries (BZK, J&V en SOZAWA), UWV en gemeente Den Helder. Er zijn zowel maatschappelijke kosten als baten. De maatschappelijke baten zijn materieel en immaterieel te duiden. Te denken valt aan afname van overlast en onveiligheidsgevoel, verminderde inzet van professionele hulp en ondersteuning, schadelastbeperking. Deze effecten zullen kunnen rekenen op support in de samenleving. Tegelijkertijd zal de gedachte kunnen ontstaan dat het verstrekken van een regelvrije, stabiele en verhoogde uitkering aan de geselecteerde doelgroep verwerpelijk is omdat het gezien kan worden als een bonus op slecht gedrag waar een malus meer op zijn plaats zou zijn. Wij hebben bij de afweging om mee te doen zwaarder laten wegen dat het om een experiment gaat, dat betrokkenen alsnog over een enorme wilskracht moeten beschikken om vooruit te komen en zich te onttrekken aan de pull-factoren uit de directe sociale omgeving en dat in essentie niemand kiest voor een leven in erbarmelijke omstandigheden.

Het experiment kent enkele harde systeemvereisten. Het gaat om een strikt omschreven doelgroep, bestaande uit aanvankelijk 15 inwoners van onze gemeente. Thans nemen nog 14 inwoners deel. Er is geen instroom van nieuwe deelnemers. Binnen dit experiment bestond er voor ons geen beleidsruimte om andere groepen inwoners te kiezen.

Een ander vereiste is de maandelijkse verhoging van het inkomen waardoor een besteedbaar niveau wordt bereikt van € 1.350,-. Voor elke deelnemer betekent dit een verhoging van het inkomen met ongeveer € 350,-.

Verdere vereisten die vooraf werden gesteld zijn de duur van het experiment – 36 maanden – en de regelvrije besteedbaarheid van het verhoogde inkomen.

Deelname aan het experiment kent 2 contra-indicaties: verlies van het inwonerschap van Den Helder en detentie betekenen beëindiging van de deelname.

De deelnemers hebben verder de verplichting die eruit bestaat dat gedurende de looptijd van het experiment periodiek een vragenlijst wordt afgenomen. Ook zijn de deelnemers verplicht om mee te werken aan periodiek af te nemen diepte-interviews. De antwoorden en informatie uit de interviews geven het betrokken wetenschappelijke bureau de mogelijkheid onderzoek te doen naar de mogelijke relatie tussen de toename van bestedingsruimte en verandering in het gedrag en de levensstijl. Ook het mogelijke effect op de omvang van de maatschappelijke schadelast wordt hierin meegenomen.

1. Waarom wordt er gekozen voor deze specifieke groep van 15 (nu 13) veelplegers?
2. De enige voorwaarden om deze toelage te stoppen zijn dat een kandidaat gedetineerd raakt en/of verhuist naar buiten Den Helder. Waarom zijn deze voorwaarden niet strenger/strikter?
3. Op de vraag in de commissievergadering van 6 oktober 'waarom er bijvoorbeeld niet voor is gekozen voor een aantal mensen met schulden en/of mensen die door omstandigheden onder het minimum vallen zoals bijvoorbeeld alleenstaande ouders, gepensioneerden' werd geantwoord dat deze vraag begrijpelijk is. Dit vinden wij een vaag, niet gemotiveerd antwoord, daarom nogmaals de vraag waarom er niet voor een verdeling van deze groep(en) is gekozen?

De vragen 1 t/m 3 zijn beantwoord via de inleiding.

Wij willen benadrukken dat deze pilot niet is opgezet als faciliteit in het kader van armoedebeleid. Het gaat primair om onderzoek naar effecten in het kader van resocialisatie waaronder verlaging van delict risico en afname van professionele inzet door politie, justitie, hulpverlening. Naast resocialisatie van de deelnemers beogen we ook een veiligere gemeente met minder criminaliteit en minder overlast.

4. Er is gekozen -op aanraden van het GGZ- om aan deze pilot geen ruchtbaarheid te geven en de raad dus niet te informeren. Bent u het met ons eens dat dit niet de juiste gang van zaken is? Is de GGZ in deze degene die dit daadwerkelijk bepaald heeft?

In overleg met GGZ-NHN is ervoor gekozen om, ter bescherming van de anonimiteit van de deelnemers, in het eerste jaar geen publiciteit aan het experiment te geven. Het is vanaf de start de bedoeling geweest om op enig moment in het 2^e jaar deze informatie wel in openbaarheid met uw raad te delen.

5. Bij de vraag 'waarom er niet is gekozen deze groep in plaats van een maandelijks bedrag van 350 euro te verstrekken, maar in plaats daarvan bijvoorbeeld te investeren in een opleiding zodat er toekomstperspectief is' werd geantwoord dat deze deelnemers hier zelf een opleiding, rijbewijs van konden bekostigen waarbij bij ons de vraag rijst: wie monitort dat? Wordt deze groep begeleid in deze?

Het antwoord op deze vraag is verwoord in de inleiding.

6. Gaat het college na deze pilot van inmiddels 1,5 jaar overwegen om deze groep, bij geen vooruitgang, te vervangen voor mensen die hier wel baat bij hebben? Zo nee, waarom niet?

De grondgedachte van de pilot is dat een langdurige positieve verandering (in termen van financiële draagkracht) in de feitelijke omstandigheden van de deelnemers tot een positieve gedragsverandering kan leiden. De effecten van de positieve verandering worden gemeten en wetenschappelijk geanalyseerd. De opzet van de pilot is nu juist dat de omstandigheden gedurende langere tijd – gekozen is voor 3 jaar – ongewijzigd blijven. Wij overwegen om die reden niet om halverwege deze periode de deelnemersgroep te vervangen.

Aanvullend ontvingen wij onlangs per e-mail van de vragensteller deze vraag/verzoek:

"Naar aanleiding van de schriftelijke vragen betreffende de aanvulling veelplegers hebben wij nog een aanvullende vraag /verzoek.

Wethouder Kos antwoorde in de raadsvergadering van 23 november dat het goed gaat nu deze bedragen aan deze groep verstrekt wordt. Graag zouden wij een evaluatierapport zien waaruit dit blijkt."

Wij zijn geen eigenaar of opdrachtgever van de tussenevaluatie. Dat is GGZ-NHN. Wij kunnen het dus niet doorsturen. Daar komt bij dat de tussenevaluatie individuele bevindingen bevat waardoor verspreiding onwenselijk is. Deze tussenevaluatie had alleen tot doel de projectleiders en de betrokken onderzoekers van het raadgevend comité te informeren.

Wij zijn graag bereid om in het eerste kwartaal van 2021 uw agendacommissie een voorstel te doen voor een nieuwe presentatie van de dan beschikbare evaluatiegegevens.

Vertrouwende u met vorenstaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Den Helder, 1 december 2020

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

Jeroen Nobel
burgemeester

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, sweeping oval shape with a vertical line through it and some smaller loops.

Robert Reus
secretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, sweeping oval shape with a vertical line through it and some smaller loops.